

Kaupunginvaltuusto	§ 88	13.11.2017
Kaupunginhallitus	§ 343	27.11.2017
Sivistys- ja tulevaisuuslautakunta	§ 108	26.11.2019

Forssan tekstiilikokoelmaa koskeva valtuustoaloite

414/00.02.00/2017

KV 13.11.2017 § 88

Valtuutettu Lotta Saarenmaa luki Finlayson Oy:n kaupungille luovut-
tamaa tekstiilikokoelmaa koskeneen seuraavan valtuustoaloitteen:

”Forssan kaupunginvaltuusto pohti USO-seminaarissa, miten Fors-
san imagoa ja vetovoimaisuutta voitaisiin kehittää. Lisäksi keskus-
tussa nousi esille forssalaisuuden brändi. Brändin tarkoituksena on
nostaa esille ne kaupunkimme valttikortit, jotka tekevät siitä kiin-
nostavan ulkopaikkakuntalaisen silmissä. Kaupunkimme historiallisuus
tulisi brändiä suunniteltaessa ottaa huomioon, sillä teollisuusyhdys-
kunnan arki näkyy katukuvasamme ja identiteetissämme edelleen.
Ennen kaikkea historian merkitys Forssaan suuntautuvan matkailun
kannalta on suuri, sillä museossa vierailee vuosittain jopa 10000 kä-
vijää. Kaupunkimme yksi merkittävimmistä elinvoimatekijöistä löytyy-
kin siis punatiilisistä rakennuksista ja niiden historiasta.

Kehräämöllä sähköpässin vanhassa tallissa sijaitseva tekstiilikokoel-
ma sisältää näytteet Forssassa valmistetuista kankaista 1800-luvulta
2000-luvulle. Kysymyksessä on siis merkittävän laaja ja ainutlaatu-
nen arkisto myös valtakunnallisesti. Finlayson luovutti kokoelman
museon hoitoon 1990-luvulla, ja Tekstiilimuseo Tyyki avattiin 1997.
Kuoseja on miljoonia, ja niihin kohdistuu nykyään suuri kiinnostus
mm. sen ansiosta, että Finlayson Oy on ottanut historian yhdeksi
bränditekijäkseen. Toisin kuin Tampere, Forssa ei pysty hyödyntä-
mään yleistä retrotrendiä, historiamatkailijavirtaa eikä Finlaysonin jul-
kisuusarvoa siksi, että tekstiilikokoelmamme lojuu hämärässä varas-
tossa, jonne ei kehtaa päästää ihmisiä, ja siksi, että kokoelman esit-
telyyn tarkoitettu tila vaatisi kunnostusta.

Tekstiilikokoelman ylläpito on maksanut Forssan kaupungille 20 vuo-
den aikana jo satojatuhansia euroja. Tämä on ollut investointi tule-
vaisuuteen. Nyt elämme sitä tulevaisuutta, jossa kaikki keinot seu-
dun elinvoiman lisäämiseksi on otettava käyttöön. Vaasan yliopistos-
sa toteutetun museoiden taloudellista vaikuttavuutta käsittelevässä
tutkimuksessa on todettu, että jokainen museokävijä tuo vierailunsa
yhteydessä paikkakunnalle 49 euroa.

Kaupunkilaisten yhteisestä kulttuuriperinnöstä on pidettävä huolta.
Investoinnit Forssan museon perusnäyttelyn uudistukseen ovat mak-
saneet itsensä takaisin niin talouden, imagon kuin kulttuurin elävöit-
tämisenkin näkökulmasta katsottuna. Onko Forssalla varaa olla hyö-

dyntämättä kulttuurivarantoaan ja ilmeisintä bränditekijäänsä? Nähdäkseni ei.

Esitämme, että:

- Kaupunki perustaa monialaisen työryhmän, joka koostuu kaupungin eri toimialojen edustajista ja valtakunnallisista museo- ja arkistotalan osajista. Kaupungin taholta sivistystoimen (Forssan museo, Wahren-keskus ja hallinto) edustajien lisäksi työryhmään tulee sisällyttää ainakin teknisen toimen, matkailun, perus- ja lukio-opetuksen edustaja sekä kaupunginhallituksen edustaja. Valtakunnalliset osajat valitsee Forssan museon johtaja ja Tyykistä tulevaisuuteen-hankkeen projektivastaava. Monialainen työryhmä aloittaa toimintansa keväällä 2018, kun Forssan museon Tyykistä tulevaisuuteen-hanke on saatu päätökseen.

- Monialaisen työryhmän tehtävänä olisi:

1) Etsiä ja kartoittaa ratkaisuja Forssan tekstiiliperintöä säilyttävän arkiston tilakysymykseen. Lisäksi sen tehtävä on laatia mietintö mahdollisista tilavaihtoehtoista ja niiden aiheuttamista kustannuksista ja säästöistä.

2) Tukea ja pohtia mahdollisuuksia, joiden avulla forssalaista tekstiiliperintöä voitaisiin hyödyntää laajasti kaupungin tarjoamissa palveluissa ja matkailussa. Työryhmä pyrkii löytämään tekstiiliperintöön liittyviä, kaupunkistrategiaa tukevia elinvoimatekijöitä, joilla Forssan imagoa voidaan kehittää. Keskustelussaan työryhmän tulee käyttää hyväkseen Tyykistä tulevaisuuteen-hankkeen avulla saatua tietoa.

3) Tuoda oma tietämyksensä ja verkostonsa tekstiiliarkiston toiminnan kehittämisrahoituksen hankkimiseen

4) Laatia selvitys suunnittelemansa aikataulun mukaisesti edellä mainituista seikoista. Lisäksi se laatii selvityksensä pohjalta tekstiiliperintön ja sen hyödyntämisen jatkotoimenpide-ehdotuksen.”

Aloitteen olivat Saarenmaan lisäksi allekirjoittaneet valtuutetut Risto Aaltonen, Suvi Aaltonen, Merja Augustin, Sanni Grahn-Laasonen, Jouko Haonperä, Arto Heino, Johanna Häggman, Sirkka-Liisa Ilvonen, Merja Isotalo, Marjut Kallioinen, Maija Kranni, Pia Kuparinen, Matti Luostarinen, Jaana Lähteenkorva, Turkka Mali, Pentti Mansikkamäki, Sami Mattila, Pekka Murtolahti, Manu Mäkinen, Janne Nieminen, Mika Penttilä, Minna Penttilä, Ossi Stenholm, Pasi Vikman, Irmeli Vinnikainen, Tapio Virtanen ja Janne Vuorenmaa sekä varajäsenet Eero Hirvikoski, Päivi Honkala ja Kaisu Norbäck.

Päätös: Valtuusto lähetti aloitteen kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kaupunginjohtaja: Kaupunginhallitus antaa sivistys- ja tulevaisuuspalvelujen toimialalle tehtäväksi laatia aloitteessa tarkoitettua asiaa

koskeva selvitys ja mahdollinen toimenpide-esitys kaupunginhallitukselle käsiteltäväksi.

Päätös: Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.

SITLA 26.11.2019 § 108

Forssan kaupunginvaltuusto hyväksyi 9.9.2019 Forssan kaupunkistrategian 2030. Kaupungin visio on ”Järkivihreä Forssa – kestävä elinvoimaa”. Vision, eli kestävä elinvoiman näkökulmaksi on valittu ekologinen, taloudellinen sekä sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys. Kulttuuriperinnöllä on merkittävä rooli kaupunkistrategian toteuttamisessa sekä sosiaalisen ja kulttuurisen kehityksen että elinvoiman näkökulmasta.

Sivistys- ja tulevaisuuslautakunta on yhdessä Forssan museon kanssa valmistellut vuodesta 2017 alkaen aloitteen mukaista tekstiilikoelman järjestelytyötä sekä Kuosikeskuksen suunnittelua lautakunnan hyväksymän museon toimintaohjelman linjausten mukaisesti. Varsinaisia päätöksiä kuosikeskuksen perustamisesta ei kuitenkaan vielä ole tehty. Kuosikeskuksen mahdollinen toteuttaminen olisi tarkoitus tehdä vaiheittain.

Kuosikeskus on tarkoitus toteuttaa kolmessa vaiheessa:

1. Kuosien järjestämien. Kuosien järjestäminen (600 hyllymetriä), jota varten on varattu edellä mainittu 50 000 euron määräraha sivistys- ja tulevaisuuspalvelujen talousarvion käyttötalousosassa (25 000 e vuodelle 2020). Määrärahan avulla palkataan määräaikainen työntekijä, joka museon vakituisten amanuenssin kanssa vastaa kuosikeskuksen aineiston järjestämisestä sekä pienimuotoisen näyttelyn toteuttamisesta.

2. Kuosikeskuksen näyttely- ja arkistointitilojen peruskorjaus. Lankavärjäämön tilan (ent Sigfridin tila) peruskorjausta ja varustamista Kuosikeskusta varten on tehty arkkitehtisuunnitelma 6/2019 (Arkkitehtisuunnitelmaan on myönnetty Sitlalta rahoitus tammikuussa 2018). Varsinaiseen korjauksen toteutukseen on haettu Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoitusta. Kuosikeskus on OKM:n rahoitusohjelmassa ja varsinainen rahoitushakemus tehdään 31.12.2019 mennessä. Peruskorjaushankkeen kokonaisbudjetti on noin 200 000 euroa. Peruskorjaus sisältää tilaa säästävien siirtohyllysten rakentamisen olosuhdesuojattavaan arkistokuutioon (kosteuden ja lämpötilan hallinta) asiakastilan keskelle. Muuta: viemäröinnin korjaus hajuhaittojen minimoimiseksi, väliseinien rakentaminen (työtilat, asiakastila), pieni keittiötila, ilmanvaihto (vetokaappiin, kangasaineiston käsittelemiseksi), ylimääräisten vesipisteiden poisto.

3. Kuosikeskuksen kokeellisuutta ja pelillisyyttä hyödyntävä näyttely. Forssan museo on hakenut Suomen kulttuurirahastolta (Museovisio-ohjelma) 150 000 euron avustusta kokeellisuutta ja pelillisyyttä

hyödyntävä näyttelyn rakentamiseen. Avustuspäätös saadaan joulukuussa 2019 ja huomiotavaa on , että tämä avustus ei edellytä omavastuusuutta.

Sivistys- ja tulevaisuustoimialan talousarvioesityksessä vuodelle 2020 ja taloussuunnitelmaan vuodelle 2021 on varattu 50 000 euron määräraha ensimmäisen vaiheen eli kuosien järjestämiseen. Mikäli Forssan kaupunginvaltuusto hyväksyy vuoden 2020 talousarvion ja vuosien 2021-2023 taloussuunnitelman lautakunnan esittämässä muodossa tekee lautakunta tarvittavat päätökset ja esitykset Kuusi-keskuksen toteuttamisesta tammikuussa 2020. (JP)

Lapsiystävällinen valmistelutyö ja päätöksenteko:

Onko päätöksellä lapsivaikutuksia?	Ei
Onko lapsia ja nuoria kuultu?	Ei
Onko tehty lapsivaikutusten arviointia?	Ei

Lisätietoja: sivistysjohtaja Jarmo Pynnönen, p. 03 4141 5290, jarmo.pynnönen(ät)forssa.fi.

Sivistysjohtaja: Sivistys- ja tulevaisuuslautakunta esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että se merkitsee edellä olevan selostuksen tiedoksi ja toteaa valtuustoaloitteen tulleen loppuun käsitellyksi.

Päätös: Lautakunta hyväksyi päätösesityksen.